บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 The Liquidity- Preference Theory

สุรักษ์ บุนนาค และวันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2520) ได้อธิบาย The Liquidity-Preference Theory ไว้ว่าทฤษฎีดังกล่าวเป็นของ J.M. Keynes ซึ่งเคนส์เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยเป็นปรากฏการณ์ทางการเงินอย่างหนึ่ง ซึ่งอัตราดอกเบี้ยจะถูกกำหนดโดยความต้องการถือเงิน (demand for money) และปริมาณเงิน (supply of money)

ปริมาณเงิน คือจำนวนเงินทั้งหมดที่ใช้หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจในระยะหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยเงินเหรียญ ธนบัตร และเงินฝากเผื่อเรียกของธนาคารพาณิชย์ (demand deposits) ปริมาณเงินในขณะใดขณะหนึ่งจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับนโยบายการเงินเป็นสำคัญ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยแต่อย่างใด

ความต้องการถือเงิน หมายถึงความต้องการถือเงินของประชาชนในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเคนส์ ได้แบ่งความต้องการถือเงินออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) ความต้องการถือเงินเพื่อไว้ใช้จ่าย (Transaction demand for money) ทั้งผู้บริโภคและองค์การธุรกิจจำเป็นต้องถือเงินไว้จำนวนหนึ่งสำหรับใช้จ่ายเพื่อการบริโภคหรือดำเนินธุรกิจ จำนวนเงินที่ถือในระยะเวลาหนึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรายได้และระยะเวลาที่จะรับรายได้เป็นสำคัญ

2) ความต้องการถือเงินเพื่อสำรองจ่ายเมื่อมีเหตุจำเป็น (Precautionary demand for money) จำนวนเงินที่ต้องการถือไว้เพื่อใช้จ่ายเมื่อเกิดเหตุจำเป็น เช่น เจ็บไข้ได้ป่วย ขาดรายได้ จะมากน้อยเท่าใด ขึ้นอยู่กับรายได้เป็นสำคัญ กล่าวคือเมื่อรายได้มากก็สามารถสำรองเงินไว้ได้มากกว่าเมื่อรายได้น้อย

3) ความต้องการถือเงินไว้เพื่อลงทุนหากำไร (Speculative demand for money) จำนวนเงินที่คนทั่วไปต้องการถือไว้เพื่อลงทุนหากำไรขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยเป็นสำคัญ กล่าวคือยิ่งอัตราดอกเบี้ยต่ำเท่าไรความต้องการถือเงินไว้ก็มีมากขึ้นเท่านั้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ทั้งนี้เนื่องจากในระยะที่อัตราดอกเบี้ยต่ำ คนทั่วไปจะถือเงินไว้เพื่อหากำไรจากซื้อหลักทรัพย์ในเวลาที่อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ตรงกันข้ามในระยะที่อัตราดอกเบี้ยสูง คนทั่วไปจะรีบนำเงินออกซื้อหลักทรัพย์เพื่อหากำไรในระยะที่อัตราดอกเบี้ยต่ำลง

ซึ่งแนวความคิดนี้สามารถอธิบายได้โดยใช้เส้นความต้องการถือเงิน (Liquidity preference -L) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในส่วนกลับของอัตราดอกเบี้ย ส่วนปริมาณเงิน (MM') มักจะได้รับการสมมุติว่าไม่ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย แต่ขึ้นกับปัจจัยอื่นๆ เช่น นโยบายรัฐบาล ฐานะดุลการชำระเงิน เป็นต้นดังนั้นจึงเป็นเส้นตั้งฉากกับแกนนอน โดยจุดตัดของปริมาณเงินและความต้องการถือเงินอยู่ที่จุด I อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพคือ 0i ดังรูป 2.1

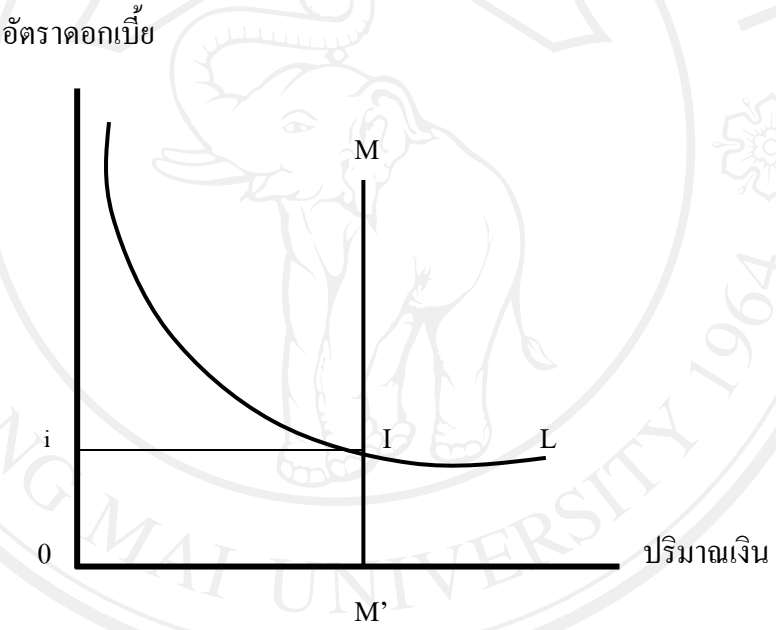

รูปที่ 2.1 แสดงการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตาม The Liquidity-Preference Theory

2.1.2 The Time – Preference Theory

สุรักษ์ บุนนาค และวันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2520) ได้อธิบาย The Time- Preference Theory ว่าอัตราดอกเบี้ยจะถูกกำหนดขึ้น ณ ระดับที่เงินออมเท่ากับเงินที่ต้องการลงทุน ซึ่งการลงทุนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อยังมีปัจจัยการผลิตว่างเหลืออยู่ แต่ในระบบเศรษฐกิจที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเต็มที่ ปัจจัยการผลิตจะไม่มีว่างเลย เว้นแต่จะต้องไปดึงออกจากการผลิตอย่างหนึ่งไปยังการผลิตอีกอย่างหนึ่ง สินค้าที่ปัจจัยการผลิตถูกดึงออกไปก็จะต้องลดจำนวนการผลิตน้อยลงจากเดิม การทำเช่นนี้จะทำให้สินค้านั้นมีไม่เพียงพอกับความต้องการผู้บริโภค เว้นแต่จะมีคนกลุ่มหนึ่งยินดีเสียสละไม่บริโภคสินค้าที่ลดลงนั้น คนกลุ่มนี้ถ้าไม่บริโภคสินค้าอื่นเพิ่มขึ้นจะต้องมีเงินเหลือ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ถ้าเขานำเงินส่วนที่เหลือนี้ซึ่งเรียกว่าเงินออม ไปลงทุนเองหรือให้ผู้อื่นกู้ยืมไปลงทุนผลิตสินค้าใหม่ๆ เขาก็ควรจะได้รับผลตอบแทนบ้าง เพราะโดยทั่วไปบุคคลย่อมพอใจกับการซื้อสินค้าบริโภคในปัจจุบันยิ่งกว่าที่จะไปบริโภคในอนาคตเมื่อได้เงินออมคืน ซึ่งไม่แน่ว่าราคาสินค้าจะยังอยู่เท่าเดิมหรือไม่ ดังนั้นการรอคอยนี้จึงควรจะได้รับผลตอบแทนและผลตอบแทนของการรอคอย (time preference waiting) คือดอกเบี้ยถ้า ดอกเบี้ยสูงคุ้มกับการรอคอยคนก็จะออมมาก แต่ถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำไม่คุ้มกับความไม่แน่นอนต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างคอย คนก็จะออมน้อยลง

อัตราดอกเบี้ยจะถูกกำหนดจาก อุปทานการออมและอุปสงค์ของการลงทุน ปริมาณการออมกับดอกเบี้ยจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน คือถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงคนจะออมมากขึ้น ลักษณะเส้นอุปทานการออมจะลาดชันขึ้นจากทางซ้ายขึ้นไปขวามือ ดอกเบี้ยกับการลงทุนจะสัมพันธ์กันในทางตรงข้าม คือถ้าดอกเบี้ยถูกจะมีการลงทุนมาก แต่ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นจะมีการลงทุนน้อยลง เส้นอุปสงค์การลงทุนจะเป็นเส้นเดียวกับเส้น MRP (Marginal Revenue Productivity) อัตราดอกเบี้ยจะถูกกำหนดขึ้นที่ระดับเงินออมเท่ากับเงินลงทุน โดยจุดตัดของเส้นอุปทานการออมและอุปสงค์ของการลงทุนคือจุด E_1 อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพคือ r_1 ดังรูป 2.2

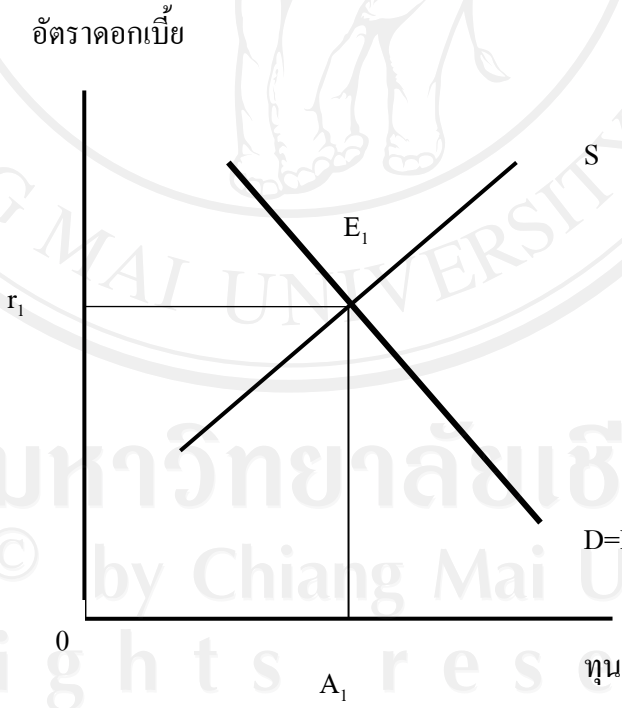

รูปที่ 2.2 แสดงดุลยภาพของอัตราดอกเบี้ย The Time- Preference Theory

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.1.3 ทฤษฎีอุปสงค์

อุปสงค์สำหรับสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง (demand) หมายถึง ปริมาณของสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อในระยะเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่างๆ กันของสินค้าหรือบริการชนิดนั้น ๆ ในระยะเวลาที่กำหนด โดยความต้องการซื้อนั้นผู้บริโภคต้องมีอำนาจซื้อด้วย (Purchasing Power) กล่าวคือผู้บริโภคจะต้องมีเงินเพียงพอและมีความเต็มใจที่จะซื้อ (ability and willingness) สินค้าหรือบริการนั้น เช่น นายสมชาย ต้องการมีรถยนต์หนึ่งคัน และนายสมชายมีเงินเพียงพอที่จะจ่ายเป็นค่ารถยนต์ดังกล่าว ความต้องการของนายสมชาย นี้เป็นสิ่งที่นายสมชาย สามารถทำให้เป็นจริงขึ้นได้ ในกรณีนี้จะเป็นอุปสงค์ที่สัมฤทธิ์ผล (effective demand) แต่ถ้านายสมชายมีความต้องการซื้อรถยนต์ แต่ไม่มีเงินเพียงพอที่จะซื้อได้ ในกรณีนี้ไม่ถือว่าเป็นอุปสงค์ ปัจจัยที่สำคัญที่กำหนดปริมาณความต้องการซื้อหรืออุปสงค์ในสินค้าชนิดหนึ่งชนิดใดนั้นมีดังต่อไปนี้คือ (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2547)

1) ราคาสินค้าชนิดนั้น เมื่อราคาสินค้าหรือบริการเพิ่มสูงขึ้นปริมาณซื้อจะลดลง แต่ถ้าราคาสินค้าหรือบริการลดลง ปริมาณซื้อจะมีมากขึ้น

2) ราคาสินค้าหรือบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ของปริมาณซื้อนอกจากจะขึ้นอยู่กับราคาสินค้าชนิดนั้นแล้วยังขึ้นอยู่กับราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งแบ่งสินค้าเป็น 2 ชนิด คือ

2.1) สินค้าที่ใช้ทดแทนกัน (Substitution goods) เช่น ชากับกาแฟ เนื้อไก่กับเนื้อหมู เป็นต้น ถ้าราคาของชาสูงขึ้นในขณะที่ราคากาแฟคงเดิม ผู้บริโภคก็จะลดการบริโภคชาลงแล้วหันมาบริโภคกาแฟเพิ่มขึ้นเป็นการทดแทน จึงกล่าวได้ว่าเมื่อราคาสินค้าชนิดหนึ่งชนิดใดเพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้ปริมาณซื้อสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่ใช้ทดแทนกันเพิ่มขึ้นด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าราคาสินค้าชนิดหนึ่งลดลงจะทำให้ปริมาณซื้อสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่ใช้ทดแทนกันได้ลดลงด้วย ดังนั้นความสัมพันธ์ของราคาและปริมาณซื้อของสินค้าต่างชนิดกันที่ใช้ทดแทนกันจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.2) สินค้าที่ใช้ประกอบกันหรือใช้ร่วมกัน (Complementary goods) เช่น กาแฟกับน้ำตาล รถยนต์กับน้ำมันเชื่อเพลิง เป็นต้น เมื่อราคาน้ำตาลแพงขึ้น นอกจากปริมาณซื้อน้ำตาลจะลดลงแล้วปริมาณความต้องการซื้อกาแฟก็จะลดลงด้วย ทั้ง ๆ ที่ราคาของกาแฟไม่เปลี่ยนแปลง จึงกล่าวได้ว่าเมื่อราคาสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งเพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้ปริมาณซื้อสินค้าที่ใช้ประกอบกันลดลง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3) รายได้ของผู้บริโภค เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนดอุปสงค์ การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของผู้บริโภคกับปริมาณความต้องการซื้อสินค้าชนิดหนึ่ง สามารถแบ่งสินค้าออกเป็น 2 ชนิด คือ

3.1) สินค้าปกติ (Normal goods) ปริมาณซื้อสินค้าปกติทั่วไปจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับระดับรายได้ของผู้บริโภค กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้น ความต้องการซื้อสินค้าปกติจะเพิ่มขึ้น แต่ถ้าผู้บริโภคมีรายได้ลดลง ความต้องการซื้อสินค้าปกติจะลดลง

3.2) สินค้าด้อยคุณภาพ (Inferior goods) สินค้าบางชนิดเป็นสินค้าด้อยคุณภาพ เช่น บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป เสื้อผ้ามือสอง ปริมาณซื้อสินค้าประเภทนี้จะมีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับระดับรายได้ของผู้บริโภค กล่าวคือ เมื่อผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้น ความต้องการในสินค้าประเภทนี้จะลดลง แต่ถ้าผู้บริโภคมีรายได้ลดลง ความต้องการในสินค้าประเภทนี้จะเพิ่มขึ้น

4) ปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รสนิยมของผู้บริโภค จำนวนประชากร การคาดคะเนสินค้าและปริมาณสินค้าในอนาคต ฤดูกาล และสภาพการกระจายรายได้ในระบบเศรษฐกิจ โดยมีปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดปริมาณความต้องการซื้อหรืออุปสงค์

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ศุภชัย ธำรงสกุลศิริ (2536) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออม กรณีศึกษาประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2513 – 2532 พบว่าอัตราการออมภายในประเทศมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ประชาชาติและอัตราดอกเบี้ย แบบจำลองที่ใช้มีความสอดคล้องกับวิธีการของแม็คคิดนอนและซอร์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรได้แก่ รายได้ประชาชาติและอัตราดอกเบี้ยเป็นบวก แสดงว่าความโน้มเอียงในการออมโดยเฉลี่ยสูงขึ้นเมื่อรายได้และอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่เด่นชัดนัก อย่างไรก็ดีประเทศไทยมีระดับการออมค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ผู้ทำการศึกษาจึงให้ข้อเสนอแนะว่ารัฐบาลควรสนับสนุนเงินออมให้มีการขยายตัวมากขึ้น โดยการพัฒนาสถาบันการเงินต่างๆ ให้มีส่วนในการชักจูงให้เกิดการออมเพิ่มขึ้น เพื่อที่ว่าผู้มีเงินออมและผู้ที่ต้องการลงทุนจะได้มีโอกาสลงทุนในกิจการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้

กนกวรรณ เมืองอินทร์ (2543) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการซื้อสลากออมสินของลูกค้าธนาคารออมสินในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการซื้อสลากออมสิน และเพื่อหาราคาฉลากต่อหน่วยที่ควรจะเป็น และระยะเวลาในการออกรางวัลที่ได้รับความนิยม โดยทำการศึกษาจากธนาคารออมสินสาขาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ 7 สาขา โดยนำแบบจำลองโลจิทมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสลากออมสินคือ การรู้จักสลากออมสิน มีเงินออม 1,000 – 5,000 บาทต่อเดือน มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการบำนาญ มีเงินเก็บสะสมฝากไว้ ณ ธนาคารอื่น ทราบว่าผลตอบแทนของธนาคารออมสินแตกต่างจากธนาคารอื่น การโฆษณาของธนาคารออมสินมีอยู่ในเกณฑ์น้อยและไม่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสลากออมสิน ทั้งนี้ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การทำธุรกิจต้องคำนึงถึงความต้องการหรือความพอใจของลูกค้าเสมอ เพราะฉะนั้นการวิเคราะห์ลูกค้าเพื่อจะได้รู้จักลูกค้า ทราบพฤติกรรมการใช้บริการของลูกค้าและส่งเสริมให้ลูกค้าใช้บริการมากขึ้น หรือเพื่อจะมองเห็นโอกาสในการนำเสนอธุรกิจใหม่ผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับลูกค้าเดิม สนองความต้องการของลูกค้าให้เขาได้มีโอกาสเลือกใช้สินค้าของธนาคารได้หลายๆ ประเภทจึงเป็นสิ่งสำคัญ

ศิริลักษณ์ เรืองจิตชัชวาลย์ (2543) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการฝากเงินออมปลอดภาษีของธนาคารพาณิชย์หนึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการฝากเงินออมปลอดภาษีของลูกค้าธนาคารกรุงศรีอยุธยาจำกัด(มหาชน) 9 สาขาในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 200 ราย พบว่า ลูกค้าผู้ใช้บริการปลอดภาษีเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีสถานภาพการสมรสแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 – 6 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทและห้างร้านเอกชน มีระดับรายได้ไม่เกิน 20,000 บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายอยู่ระหว่าง 5,000 บาท – 20,000 บาท ต่อเดือน สำหรับปัจจัยสำคัญที่ทำให้ลูกค้าใช้บริการของธนาคารกรุงศรีอยุธยาจำกัด (มหาชน) คือ ความมั่นคงของธนาคารและการบริการที่ดีทันสมัยและรวดเร็วของผู้บริหารและพนักงานสาขา ตลอดจนทำเลที่ตั้งทำให้การไปมาเพื่อใช้บริการสะดวก และการมีที่จอดรถกว้างขวาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการฝากเงินออมปลอดภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 4 ประการ คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพ รายได้ต่อเดือน และรายจ่ายต่อเดือนของลูกค้า

ข้อเสนอแนะสำหรับธนาคารพาณิชย์ในการระดมเงินฝากในรูปของเงินออมปลอดภาษีให้มากขึ้น ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ลูกค้าได้ทราบอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง โดยอาศัยความสัมพันธ์จากการรู้จักคุ้นเคยกับพนักงานให้บริการ และเน้นกลุ่มลูกค้าที่มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคงแน่นอนเป็นสำคัญ ยิ่งกว่านั้นธนาคารพาณิชย์ควรปรับดอกเบี้ยเงินฝากปลอดภาษีสูงขึ้นจึงจะจูงใจให้ลูกค้ามาใช้บริการมากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ชุมพล เปี่ยมศิริ (2543) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อที่จะทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการเงินฝากของลูกค้าธนาคารพาณิชย์ และศึกษาปัญหาในการใช้บริการเงินฝากของลูกค้า โดยกลุ่มตัวอย่างคือผู้มาใช้บริการธนาคารพาณิชย์ 4 ธนาคารใหญ่ จำนวน 200 ตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ประกอบด้วย ความสะดวกและความรวดเร็วในการเบิกเงิน ธนาคารมีความปลอดภัยในการรักษาเงิน ความจำเป็นเนื่องจากเงินเดือนถูกจ่ายผ่านธนาคาร ความสะดวกในการที่จะจ่ายเงินชำระค่าสาธารณูปโภค อาคารที่ทำการ ความสะดวกในด้านการใช้บริการหน้าเคาน์เตอร์มีความรวดเร็ว

ทั้งนี้ เหตุที่อัตราดอกเบี้ยของแต่ละธนาคารมีความใกล้เคียงกันในอัตราที่ต่ำและมีแนวโน้มที่จะลดลงจึงทำให้ผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยที่สูงไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่จะเลือกฝากเงิน และปัจจัยด้านความสัมพันธ์เป็นส่วนตัวกับพนักงานและการรู้จักสนิทสนมกับพนักงานไม่ใช่ปัจจัยสำคัญในการมาใช้บริการ

นิติกร ด่านภาคภูมิ (2543) ศึกษาถึงพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พิจารณาจากรายได้ของผู้ซื้อสลาก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อสลาก ปัจจัยในการทำให้ถูกหรือไม่ถูกรางวัล ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม สัมภาษณ์ผู้ซื้อสลาก 315 รายและทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ซื้อสลากส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20–39 ปี มีสถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ระหว่าง 5,000–14,999 บาทต่อเดือน มีพฤติกรรมการซื้อสลาก คือ ซื้อสลากทุกงวดจากแผงขายทั่วไปที่พบ พฤติกรรมชอบเสี่ยงโชคไม่เลือกโอกาสสำคัญและช่วงเวลาการซื้อ

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างยังเห็นว่า ปริมาณสลากที่มีจำหน่าย ราคากำหนด เงินรางวัลทั้งหมดเหมาะสมดีแล้ว แต่จำนวนรางวัลมีน้อยเกินไป

สินีนาฎ ธรรมมณี (2547) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยบนดินของประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อหวยบนดินและปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหวยบนดิน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการซื้อหวยบนดิน ซึ่งทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย พบว่า ผู้ซื้อหวยบนดินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 30 ปี สมรสแล้วมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทและประกอบธุรกิจส่วนตัว มีการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ต่ำกว่าปริญญาตรี นิยมซื้อสลากราคาฉบับละ 20 บาท ส่วนรูปแบบที่นิยมซื้อคือเลข 2 ตัวล่าง และ 3 ตัวตรง แหล่งที่ซื้อส่วนใหญ่จะซื้อจากคนรู้จัก และซื้อก่อนออกรางวัล 1–2 วัน เมื่อถูกรางวัลผู้ซื้อส่วนใหญ่จะนำเงินไปซื้อสินค้าที่ตนเองต้องการ

ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการซื้อหวยบนดินมากที่สุดคือ นิสัยความชอบของผู้ซื้อ รองลงมาคือ กำลังซื้อ รูปแบบของหวยบนดินที่จูงใจให้ซื้อ และราคาถูก ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการซื้อหวยบนดินของผู้ซื้อไม่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเพศไหน ระดับอายุเท่าใด อาชีพอะไร ระดับการศึกษาเท่าใด และมีระดับรายได้เท่าใด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved